

І.М. Дуніна, Горлівський інститут іноземних мов Донбаського державного педагогічного університету

ФУНКЦІЇ ТЬЮТОРА В ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ ФРАНЦІЇ

Дуніна І.М.

Функції тьютора в дистанційному навчанні Франції

У статті йдеться про чотири основні функції тьютора в дистанційному навчанні, які виділяють французькі дослідники: педагогічну (деякі вчені її називають метакогнітивною), організаційну, соціо-афективну (або мотиваційну) та техніко-адміністративну.

Ключові слова: тьютор, тьюторат, дистанційне навчання.

Дунина И.М.

Функции тьютора в дистанционном образовании Франции

В статье речь идет о четырех основных функциях тьютора в дистанционном образовании, выделяемых французскими педагогами: педагогической (метакогнитивной), организационной, социо-аффективной (мотивационной), технико-административной.

Ключевые слова: тьютор, тьюторат, дистанционное образование.

Уже протягом 30 років у Франції слово «тьютор» змінюється в своєму етимологічному значенні, його використовують в соціальній, економічній, юридичній, педагогічній і навіть агрономічній галузях. В цій статті ми хочемо зупинитися на функціях тьютора в дистанційному навчанні Франції.

На сучасному етапі розвитку дистанційного навчання в працях українських дослідників вже широко використовується термін «тьютор» (Кухаренко В., Каленіченко Л., Койчева Т., Бойко А.). Більше робіт, присвячених проблемі тьюторів та тьюторства, бачимо у російських дослідників (Ковальова Т., Максимов В., Деражне Ю., Зінченко А., Змеєв С. та інші). У французьких дослідженнях проблемами ролі та значення тьютора в дистанційному навчанні, типології тьюторів, особливостями тьютората також займаються багато дослідників, серед них: Ф. Манжено., В. Глікман. Ж.-

Ж. Кентен, Ж. Безьят, К. Селік, Ж.-Ф. Бурде, П. Ральпсон, Б. Деніс тощо. Уявлення різних авторів про роль та зміст діяльності тьюторів неоднакові.

В цій статті ми будемо розглядати, яку роль французькі дослідники відводять тьютору під час навчання, яке відбувається дистанційно.

Слово «тьютор» походить з латинського слова «tutor», що значить захисник, наглядач, заступник. У франкомовній літературі слово «tuteur» означає викладач, який здійснює дистанційний супровід студентів, які навчаються он-лайн [2]. За французьким педагогічним словником, тьютор – це гід, інструктор, який навчає одну людину або невелику групу учнів одночасно; це консультант учнів [6, с. 1378]. В дистанційному навчанні тьютор – це людина, яка управляє діяльністю студентів та організовує їх під час навчання, яке здійснюється дистанційно [7, с. 27]. Французький педагог Ж. Безьят вважає, що тьютор – це експерт, модератор та співучасник усередині своєї тьюторської групи. Якість його посередництва залежить від його спроможності поєднати індивідуальні особливості студентів групи та вимоги освітнього середовища, в якому вони співпрацюють [1]. Тьютор має бути супровідником студента під час всього його навчання, допомагати йому отримувати диференційовану та індивідуалізовану освіту.

В традиційному очному навчанні, як це підкреслює Д. Абрю, саме викладач виконує функції управління та викладання, тоді як в дистанційному навчанні існує десинхронізація між процесом навчання та деякими аспектами викладання [7, 26]. Супровід студента в дистанційному навчанні здійснюється завдяки єдності ресурсів, призначених підтримувати студента під час його навчання, з метою допомогти йому у разі виникнення труднощів, сприяти розвитку його самостійності, досягнення когнітивних та соціо-афективних цілей навчання [4.]. Такий супровід може здійснюватися через посередництво викладача (тоді його називають «тьюторат») або завдяки можливостям інформаційної системи. Він може бути націлений індивідуально на одного студента або колективно на групу студентів. Яким би не був цей супровід, людським або інформаційним, він може здійснюватися шляхом втручання в

процес навчання або з ініціативи суб'єкта супроводу (проактивне втручання) після отримання інформації стосовно навчання студента (наприклад, після аналізу виконаних студентом робіт, після спілкування зі студентами тощо), або може бути реакцією на прохання про надання допомоги самого студента (реактивне втручання).

Дослідники визначають по-різному роль та функції тьютора в дистанційному навчанні. Одні педагоги з цією метою роблять концептуальний аналіз літератури (Де Льєвр Б., Даель А., Док Ф. тощо). Інші віддають перевагу емпіричному підходу: щоб дослідити роль і функції тьютора, вони аналізують види супроводу, запропоновані розробником занять (Діон М.), асинхронні взаємодії між студентами та персоналом, який супроводжує їх у навчанні (Безьят Ж.), уявлення студентів про тьюторів (Коппола Г.) або оцінки студентів отриманого супроводу (Россман М., Ганє П., Дешенес А.-Ж.).

Більшість французьких педагогів виділяють чотири основні функції тьютора в дистанційному навчанні: педагогічну (деякі вчені її називають метакогнітивною), організаційну, соціо-афективну (або мотиваційну) та техніко-адміністративну [7].

Одні дослідники вважають, що на педагогічному рівні тьютор повинен за допомогою постановки проблем звертати увагу студентів на важливі моменти (Бернатше П.-А., Берж З.Л., Даель А., Док Ф.). На думку Ж. Вермонт та Н. Верлуп, крім пояснення змісту зі сторони тьютора повинні мати місце допомога в структуруванні матеріалу, засвоєнні концепта, аналізі головної проблеми, зіставленні поглядів та стимулювання до конкретного використання вивчених понять [7]. Як і дослідники Мазон Р. та Де Льєвр Б., вони визнають за необхідне оцінювати діяльність студентів і, як вчені Діон М. та Безьят Ж., прилучати студентів до метакогнітивного мислення [1]. Хоча іноді на практиці дії тьютора можуть звестися лише до надання інформації та оцінювання робіт студентів.

Більшість дослідників підкреслюють необхідність соціо-афективної та мотиваційної підтримки під час процесу навчання. Найчастіше згадують про

соціальні фактори. Це можуть бути: необхідність створити сприятливу атмосферу для навчання (Мазон Р, Берж З.Л., Док Ф., Бернатше П.-А., Даель А.), сприяти встановленню позитивних відносин між студентами. Розвитку згуртованості учасників приділяють особливе місце (Берж З.Л., Док Ф., Даель А.). На афективному рівні, це управління емоціями (Вермонт Ж., Верлуп Н., Бернатше П.-А.), підвищення значення здійсненої роботи, завдяки чому відбувається зростання самоповаги (Мазон Р., Док Ф., Даель А., Бернатше П.-А.). Крім того, багато дослідників підкреслюють важливість сформувати та підтримувати мотивацію студентів та стимулювати до виконання різних взаємодій (Мазон Р., Вермонт Ж., Верлуп Н., Де Льєвр Б., Бернатше П.-А.).

Щодо організації роботи студентів, дослідники підкреслюють необхідність допомоги тьютора в управлінні часом та плануванні діяльності студентів з метою навчити студентів робити конкретні завдання за конкретний час (Мазон Р, Берж З.Л., Вермонт Ж., Верлуп Н., Даель А., Док Ф.). В ситуації колективної діяльності дослідники Ф. Док та А. Даель вважають, що тьютор повинен сприяти організації роботи кожного члена групи. Більшість дослідників відносять до цієї категорії дії тьютора з метою управління інформацією в цифровому середовищі (наприклад, зазначити місцезнаходження ресурсу) або з метою встановити взаємодію між учасниками (наприклад, узагальнити та пояснити пропозиції, встановити взаємопорозуміння, направити дискусію в правильний бік, нагадати правила доброго тону) (Мазон Р., Берж З.Л., Вермонт Ж., Верлуп Н., Даель А., Док Ф., Бернатше П.-А.).

Техніко-адміністративна функція тьютора пов'язана з необхідністю розв'язання технічних проблем під час дистанційного навчання (Бернатше П.-А.) або з наданням інформації щодо адміністративного функціонування закладу освіти (Де Льєвр Б., Бернатше П.-А.).

Розглянувши функції тьютора в дистанційному навчанні, можемо ще додати, що більшість дослідників вважають, що на рівні сприйняття когнітивні та методологічні втручання стоять вище, ніж втручання соціо-афективні та

мотиваційні (Діон М., Дешенес А.-Ж., Безьят Ж.) [7]. Тоді як під час колективної або групової діяльності студенти взаємодіють для досягнення не тільки педагогічних а, головним чином, комунікативних цілей (Безьят Ж.) [1].

Література

1. **Béziat J.** Tuteurs et tutorés sur le campus numérique FORSE. [Електронний ресурс] // Actes du colloque Eifad. – Poitiers, 2004. – 23 p. – Режим доступу: http://edutice.archives-ouvertes.fr/docs/00/31/29/21/PDF/Bziat_Eifad04.pdf
2. **Celik C.** Les modalités du tutorat dans un campus électronique de maîtrise français langue étrangère entièrement à distance [Електронний ресурс] // Colloque International Epal. – Grenoble, 2007. – Режим доступу: http://w3.u-grenoble3.fr/epal/dossier/06_act/actes2007.htm.
3. **Daele A., & Docq F. ()**. Le tuteur en ligne : quelles conditions d'efficacité dans un dispositif collaboratif à distance ? [Електронний ресурс] // Congrès de chercheur. – Louvain-la-Neuve: Université catholique de Louvain (Belgique), 2002. – Режим доступу: <http://www.ipm.ucl.ac.be/articlesetsupportsIPM/DocqDaeleAIPU2002.pdf>
4. **Dionne M., Mercier J., Deschênes A.-J., Bilodeau H., Bourdages L., Gagné P., et al.** Profil des activités d'encadrement comme soutien à l'apprentissage en formation à distance // DistanceS. – 1999. – № 3 (2). – P. 69–99.
5. **Gagné P., Deschênes A.-J., Bourdages L., Bilodeau H., & Dallaire S.** Les activités d'apprentissage et d'encadrement dans des cours universitaires à distance : Le point de vue des apprenants // Revue de l'Education à Distance. – 2002. – № 17 (1). – P. 25–56.
6. **Legendre R.** Dictionnaire actuel de l'éducation. – 2e éd. – Montréal, Paris: ESKA, 1993. – 1500 p.
7. **Quintin J.-J.** Accompagnement tutoral d'une formation collective via Internet. Analyse des effets de cinq modalités d'intervention tutorale sur l'apprentissage en groupes restreints: Doctorat de Sciences de l'Education. – Grenoble: Université Stendhal, 2008. – 368 p.

Dunina I.

Functions tutor in distance education in France

The article focuses on the four main functions of the tutor in distance education, allocated by French teachers: pedagogic (metacognitive), organizational, socio-affective (motivational), technical and administrative.

Keywords: tutor, tutoring, distance formation.

Відомості про автора

Дуніна Ірина Михайлівна – викладач Горлівського інституту іноземних мов Донбаського державного педагогічного університету. Основні наукові інтереси зосереджені навколо проблематики дистанційного навчання та викладання французької мови.

Стаття надійшла до редакції 28.08.2012 р.

Прийнято до друку 28.09.2012 р.